

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 37/2013 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (biopolttoaineiden epäsuorat maankäytön muutokset)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 16 päivänä lokakuuta 2013 lähettänyt jatkokirjelmän 1. TEM 11.10.2013 asiassa U 76/2012 vp talousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yli-insinööri Jukka Saarinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- toimitusjohtaja Ilkka Hämälä, Metsä Fibre Oy
- johtaja Marko Janhunen, UPM-Kymmene Oyj

- johtava asiantuntija Mikael Ohlström, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- metsäasiantuntija Karoliina Niemi, Metsäteollisuus ry
- toimitusjohtaja Helena Vänskä, Öljyalan Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Kemianteollisuus ry
- Arizona Chemical Oy.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnon TaVL 7/2013 vp.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Komission ehdotusta on kuvattu ensimmäisen kirjelmän yhteydessä.

Neuvoston työryhmässä on tällä hetkellä käsitellyssä puheenjohtajan laatima järjestyksessään 6. kompromissiesitys. Sen keskeisimmät sisältömuutokset verrattuna komission esitykseen ovat:

— Perinteisten ruokakasvipohjaisten biopolttoaineiden ja bionesteiden enimmäismäärä on nostettu 7 %:iin.

— Jäsenmaille asetettaisiin sitova kehittyneiden biopolttoaineiden erillistavoite 1 %.

— Liikenteessä käytettävä uusiutuva sähkö laskettaisiin 10 %:n tavoitteeseen tieliikenteen osalta 5-kertaisena ja muun kuin tieliikenteen, lähinnä raideliikenteen, osalta 2,5-kertaisena.

— Nelinkertaisesta laskennasta luovutettiin.

— Liitteessä lueteltaisiin tyhjentävästi kaksi raaka-ainekategoriaa: 1) ne raaka-aineet, joista valmistetut biopolttoaineet katsotaan kehittyneiksi biopolttoaineiksi, joilla voidaan täyttää

em. 1 %:n erillistavoitetta ja joiden energiasisältö lasketaan kaksinkertaisena 10 %:n tavoitteeseen ja erillistavoitteeseen, sekä 2) ne raaka-aineet, jotka niin ikään lasketaan kaksinkertaisella painolla 10 %:n tavoitteeseen, mutta joilla ei voida täyttää kehittyneiden biopolttoaineiden erillistavoitetta (esim. käytetty ruokaöljy ja eläinrasvat).

— Edellä mainitun 1-kategorian listaan on otettu mukaan muiden kuin ruokakasvien selluloosa ja lignoselluloosa sekä erikseen metsätalouden ja -teollisuuden jätteitä ja tähteitä.

— Delegoidut säädökset on poistettu esityksestä lähes täysin; komissio voisi käyttää niitä vain polttoaineen laadudirektiivin osalta koskien polttoaineiden analyysimenetelmiä ja höyrynpainetta koskevia poikkeuksia.

Valtioneuvoston kanta

Puheenjohtajan nykyisen kompromissiesityksen mukaan perinteisten biopolttoaineiden osuuden enimmäismääräksi vuoden 2020 10 %:n uusiutuvan energian tavoitteen osalta asetettaisiin 7 % alkuperäisen esityksen 5 %:n sijaan. Suomi voi hyväksyä rajan noston esitetylle tasolle.

Uutena ehdotuksena esitetään kehittyneille biopolttoaineille erillistä sitovaa tavoitetta vuodelle 2020. Puheenjohtajan esitys kehittyneiden biopolttoaineiden osuusvaatimukseksi olisi 1 %. Kehittyneillä biopolttoaineilla tarkoitettaisiin lähinnä jäte- ja tähdepohjaisia biopolttoaineita. Raaka-aineet luokiteltaisiin kategorisesti ehdotuksen liitteessä. Kyseiset biopolttoaineet olisivat ns. tuplalaskettavia eli niiden energiasisältö huomioitaisiin liikenteen tavoitteissa kaksinkertaisena. Valtioneuvosto suhtautuu periaatteessa myönteisesti kehittyneiden biopolttoaineiden erillistavoitteeseen. Suomen näkökulmasta esitetty 1 %:n tavoite on vaatimaton ja Suomi kannattaa korkeampaa, noin 2 %:n vaatimusta. Kehittyneiden biopolttoaineiden erillistavoitetta ja sen suuruutta tulee kuitenkin tarkastella suhteessa kokonaisratkaisuun, erityisesti kehittyneiden biopolttoaineiden raaka-aineiden määrittelyyn. Kehittyneiden biopolttoaineiden erillistavoite tai sen suuruus ei kuitenkaan ole Suomelle kynnyskysymys.

Kehittyneiden biopolttoaineiden edistämiseksi ehdotetut laskentakertoimet ovat käsittelyn aikana muuttuneet niin, että nelinkertaista laskentaa ei sovellettaisi ollenkaan, vaan kaikki raaka-aineet, jotka eivät aiheuta epäsuoraa maankäytön muutosta, olisivat kaksinkertaisen laskennan piirissä. Valtioneuvosto katsoo, että mikäli nelinkertainen laskenta ei saa enemmistön tukea, Suomi voi sen osalta joustaa. Sen sijaan on erittäin tärkeää, että kaksoislaskenta säilytetään kaikkien niiden raaka-aineiden osalta, jotka jo voimassa olevan direktiivin ja kansallisten päätösten perusteella on hyväksytty kaksoislaskettaviksi. Kaksoislaskennan poisto näiltä raaka-aineilta vaarantaisi tehtyjen ja meneillään olevien investointien kannattavuuden ja toisaalta tekisi Suomen kansallisen tavoitteen 20 %:n biopolttoaineosuuden saavuttamisesta vuonna 2020 lähes mahdottomaksi.

Koska näyttää ilmeiseltä, että Suomen ehdotus määritelmiin perustuvasta ja kansallisen päätäntävällän sallivasta yksittäisten raaka-aineiden luokittelusta ei saa laajempaa kannatusta, valtioneuvosto katsoo, että nykyisen kompromissiesityksen liitteen raaka-ainelista on täydennettävä niin, että ne kattavat kaikki Suomesa tällä hetkellä käytössä olevat ja kaksoislaskennan piiriin hyväksytyt raaka-aineet. Tältä osin esitetään lisättäväksi ainakin seuraavat raaka-aineet:

- tukku- ja vähittäiskaupan jätteiden ja tähteiden biomassaosuus
- maatalouden ja siihen liittyvän teollisuuden jätteiden ja tähteiden biomassaosuus
- palmuöljytehtaiden jätteiden johdannaiset
- kaikki metsätalouden ja metsäteollisuuden jätteet ja tähteet, kuten metsien harvennushakkuutähde, mustalipeä, raakasulfaattisuopa, kuituliete, mäntyöljy, ligniini ym.
- kaikki ihmisravinnoksi kelpaamattomat eläinrasvat
- kalateollisuuden jäterasvat
- eräitä muita teollisuuden jo käyttämiä jätte- ja tähderaaka-aineita, kuten kasviöljyjalostuksen tähteinä muodostuvat rasvahappotisleet.

Kompromissiesityksessä ehdotetaan myös tieliikenteessä käytettävä uusiutuva sähkö laskettavaksi kertoimella 5 (nykyisin 2,5) ja raideliikenteessä käytettävä uusiutuva sähkö laskettavaksi kertoimella 2,5 (nykyisin 1). Valtioneuvosto voi hyväksyä tieliikenteen kertoimeksi 5, mutta pi-

tää raideliikenteen kertoimen korottamista tarpeettomana, koska sillä tuskin on mainittavaa vaikutusta uusiutuvan sähköön käytön lisäämiseen.

Muilta osin valtioneuvoston kanta on ennallaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta on aiemmassa lausunnossaan ottanut kantaa esityksen tavoitteisiin ja ehdotettuihin keinoihin saavuttaa ne. Samoin valiokunta on kiinnittänyt huomiota esityksen vaikutuksiin valkuaisainetuotantoon ja pakettipeltejen hyödyntämiseen sekä raportointia ja delegointia koskeviin säännöksiin.

Puheenjohtajamaan kompromissiesitys eroaa valiokunnan aiemmasta kannasta erityisesti raaka-ainelistauksen toteuttamistavan osalta. Valiokunta on puoltanut lähtökohtaa, jossa kehittyneitä biopolttoaineiden raaka-aineita lueteltaisiin korkeintaan vain esimerkinomaisesti ja muutoin tulkinta perustuisi määritelmiin. Puheenjohtajamaan ehdotus perustuu tyhjentäviin raaka-ainelistoihin.

Valiokunta katsoo, että valtioneuvoston kannassa on perustellulla tavalla linjattu tavoitteet, jotka tulee saavuttaa, mikäli määritelmiin perustuva raaka-aineiden yksilöinti ja nelinkertainen laskenta eivät saa osakseen riittävän laajaa tukea. Suomen kannalta on tässä tilanteessa olennaista, että kaikki nykyisin maassamme käytössä olevat, kaksoislaskennan piiriin jo hyväksytyt raaka-aineet (mm. kaikki metsätalouden ja metsäteollisuuden jätteet ja tähteet, kuten metsien harvennustähde) säilyttävät asemansa ja tulevat riittävän yksilöidysti listatuiksi. Tämä on välttämätöntä sekä Suomen kansallisten, uusiu-

tuvan energian käytölle asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi että yritysten vakaan investointiympäristön varmistamiseksi. Samalla valiokunta painottaa tarvetta turvata korkeamman jalostusasteen teollisuuden raaka-aineen saatavuus.

Jotta listaus pysyisi mahdollisimman hyvin ajantasalla eikä hidastaisi teknologista kehitystä, talousvaliokunta ei poissulje mahdollisuutta, että komissiolle annettaisiin oikeus täydentää raaka-aineluetteloa. Tuotteiden poistaminen listalta tulee sen sijaan olla mahdollista vain jäsenmaiden yksimielisellä päätöksellä.

Mikäli tuotelistaus saadaan kattavaksi, Suomi voi joustaa perinteisten biopolttoaineiden käytölle asetettavan korkeamman prosenttiosuuden (7 %) ja kehittyneille biopolttoaineille asetettavan pienemmän minimiosuuden (1 %) osalta, vaikkakin erityisesti 1 %:n velvoite laskee merkittävästi sääntelyn ohjaavaa vaikutusta ja tavoitetasoa.

Muilta osin valiokunta uudistaa aiemmin lausumansa.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

TaVL 37/2013 vp — U 76/2012 vp

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mauri Pekkarinen /kesk	Jukka Kärnä /sd
vpj.	Marjo Matikainen-Kallström /kok	Eero Lehti /kok
jäs.	Lars Erik Gästgivers /r	Jari Myllykoski /vas (osittain)
	Teuvo Hakkarainen /ps	Martti Mölsä /ps
	Pia Kauma /kok (osittain)	Sirpa Paatero /sd
	Miapetra Kumpula-Natri /sd (osittain)	Arto Pirttilahti /kesk
		Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.